

ІВАН БАГРЯНИЙ. ОСНОВНІ ВІХИ ЖИТТЯ Й ТВОРЧОСТІ МИТЦЯ

Підготувала: вчитель української літератури КЗ
«Одрядівський НВК» Виставна І.В.

Життєвий і творчий шлях митця

Іван Павлович Багрянний (справжнє ім'я Іван Лозов'ягін, або Лозов'яга) народився **2 жовтня 1906 року** в селі Куземирн (тепер Охтирський район) на території сучасної Сумської області.

У шестирічному віці почав навчатися в церковнопарафіяльній школі, потім закінчив в Охтирці вищу початкову школу. **1920 року** вступив до технічної школи слюсарного ремесла, потім — до Краснопільської школи художньо-керамічного профілю.

Життєвий і творчий шлях митця

1922 року починається період трудової діяльності і активного громадсько-політичного життя: він то завполіт цукроварні, то окружний політінспектор в Охтирській міліції, то вчитель малювання в колонії для безпритульних і сиріт. 1925 року вийшов із комсомолу. Щоб «збагатитись враженнями» (вислів Івана Багряного), побував на Донбасі, в Криму, на Кубані.

Життєвий і творчий шлях митця

1925 року Іван працював у Кам'янці-Подільському ілюстратором у газеті «Червоний кордон», надрукував у ній свої перші вірші.

Того ж 1925 року Іван під псевдонімом **І. Полярний** видав в Охтирці невеличку збірку «Чорні силуети: П'ять оповідань». Свою книгу Багряний сам друкував, збирав і оформляв. У книзі опубліковано 5 оповідань про побачене за час подорожі регіонами України, враження переважно безрадісні.

Життєвий і творчий шлях митця

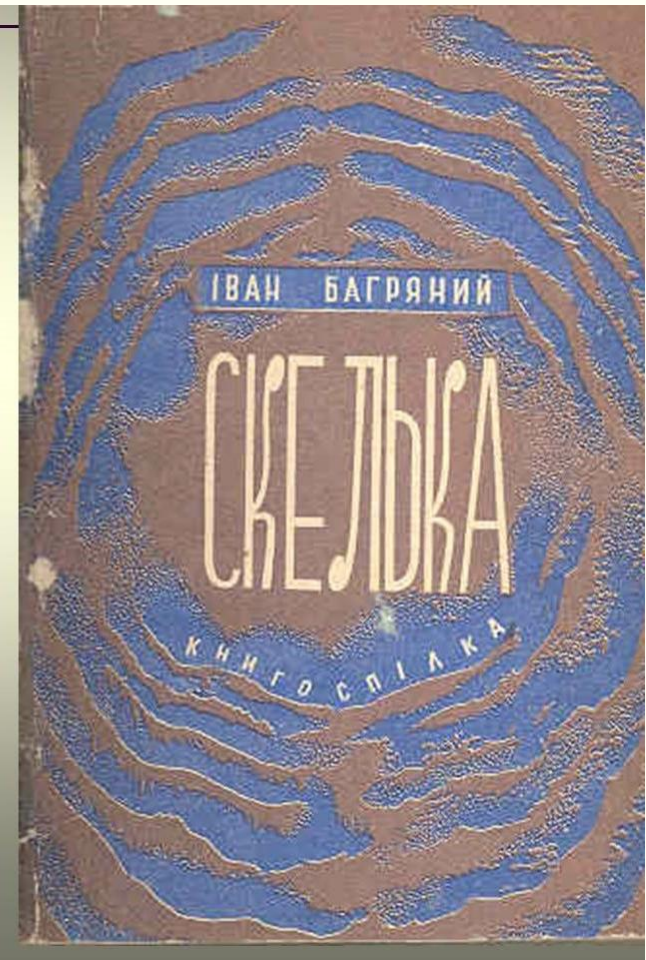
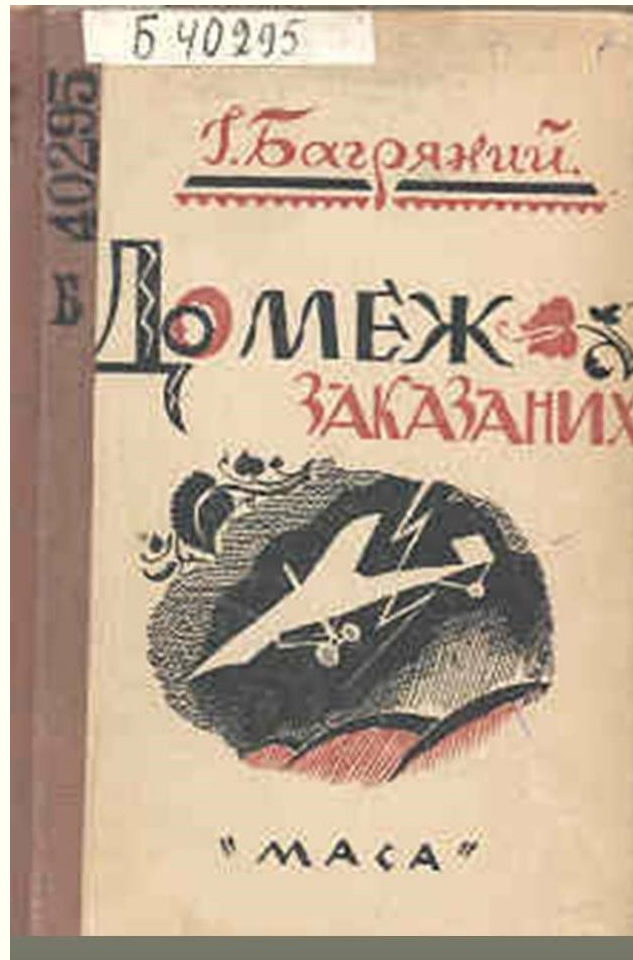
1926 року Іван вступив до Київського художнього інституту (КХІ), якого через матеріальну скруту та упереджене ставлення керівництва закінчити не вдалося. Навчаючись в КХІ, виходить зі спілки «Плуг», вступає до опозиційного літературного об'єднання МАРС («Майстерня революційного слова»), де зближується з самовимогливими митцями слова: Валер'яном Підмогильним, Євгеном Плужником, Борисом Антоненком-Давидовичем, Григорієм Косинкою, Тодосем Осьмачкою та іншими, яких пізніше було піддано нищівній критиці з боку офіційної радянської критики та всіляко переслідувано. Саме в цей період Іван Багряний активно працював і друкувався в журналах «Глобус», «Всесвіт», «Життя й революція», «Червоний шлях» та інших.

Життєвий і творчий шлях митця

У 1920-х роках видає низку поетичних творів: збірку віршів «До меж заказаних», поеми «Монголія» та «Аве, Марія» (невдовзі була заборонена цензурою і вилучена з книготоргівлі), п'єсу «Бузок» про графоманів.

1930 року побачив світ роман у віршах «Скелька». Офіційною реакцією на роман стала стаття О. Правдюка «Куркульським шляхом» в журналі «Критика», де автор говорить: «...Від самого початку поет став співцем куркульської ідеології і до сьогодні залишається таким...».

Життєвий і творчий шлях митця

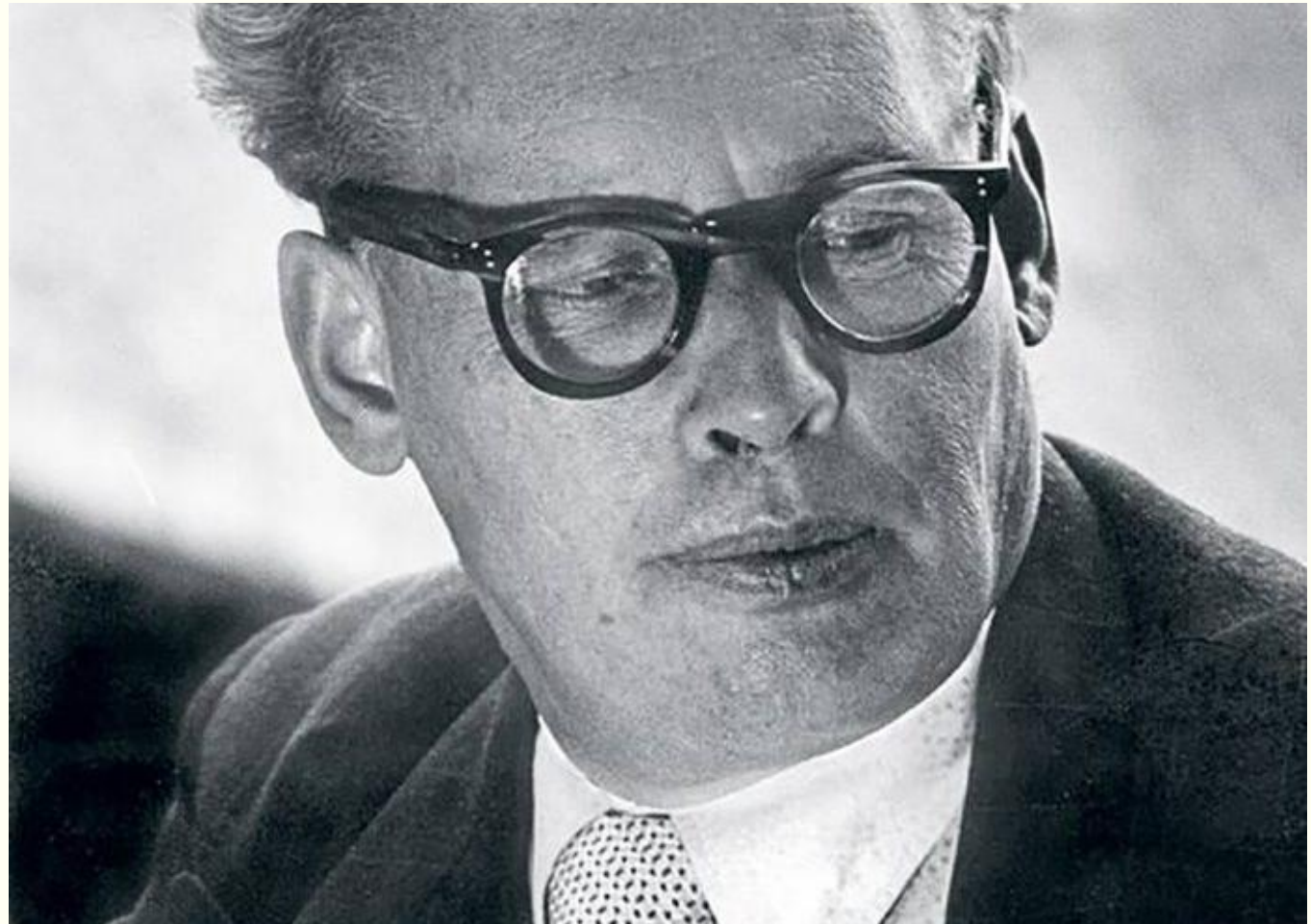
6 квітня 1932 року його заарештували в Харкові й звинуватили «в проведенні контрреволюційної агітації» за допомогою його літературних творів, таких як поема «Ave Maria», історичний роман «Скелька», поеми «Тінь», «Вандея», «Гутенберг», соціальна сатира «Батіг».

Багряний пробув 11 місяців у камері одиночного ув'язнення у внутрішній тюрмі ГПУ. А 25 жовтня 1932 року його звільнили з-під варти і на три роки відправили до спецпоселень Далекого Сходу. Про період перебування Івана Багряного на Далекому Сході в 1932—1937 роках досі мало відомостей: Охотське море, тайга, життя серед українців Зеленого Клину. Утеча в Україну та арешт у дорозі, новий термін (3 роки) — тепер уже в таборі БАМТАБу.

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ МИТЦЯ

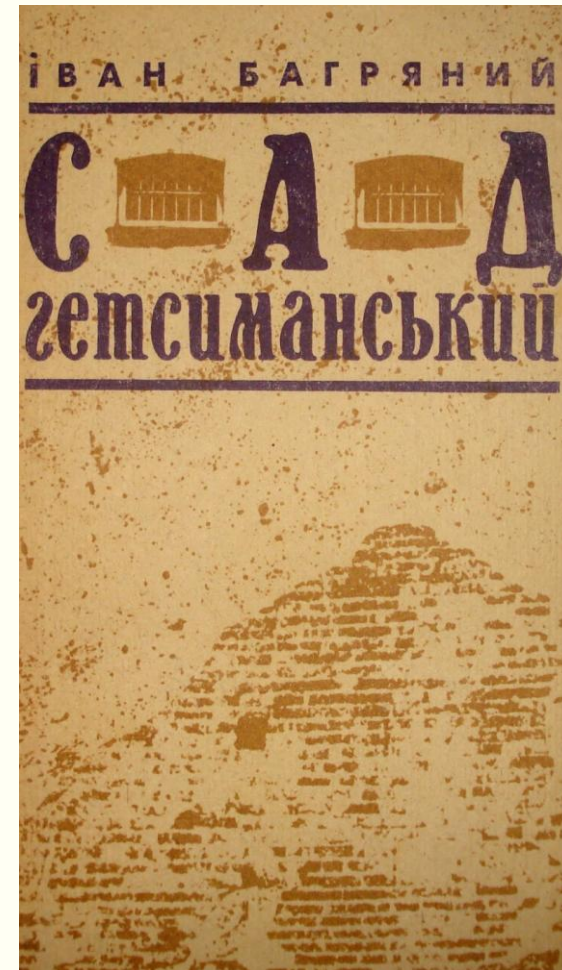
Під час перебування на засланні в Сибіру, коли був у Зеленому Клині на Далекому Сході, Багряний познайомився зі своєю першою дружиною . У 1936 році у письменника і Анни Дмитрівни Зосимової народився первісток - син Борис, через деякий час пара дала життя дочці Наталі.

Життєвий і творчий шлях митця

Точних даних про час повернення Івана Багряного із заслання немає: **16 червня 1938 року** повторно арештований та відсидів у Харківській в'язниці УДБ-НКВС на Холодній горі. Йому пред'являють нове звинувачення — участь чи навіть керівництво у націоналістичній контрреволюційній організації. Хоч тривали довгі дні знущань та допитів, Акт про закінчення слідства **26 березня 1939 року** з висунутими проти нього обвинуваченнями І. Багряний не підписав. **1 квітня 1940 року** прийнято постанову, в якій відзначалося, що всі свідчення про контрреволюційну діяльність належать до 1928 — 1932 років, за що він уже був засуджений, а «...інших даних про антирадянську діяльність Багряного-Лозов'ягіна слідством не добуто». Хворий, знесилений, Іван Багряний повертається в Охтирку.

Автобіографічні подробиці про ці п'ять років життя — арешт, тортури, втечу із заслання й повернення на батьківщину — письменник використав у романі «Сад Гетсиманський».

Життєвий і творчий шлях митця

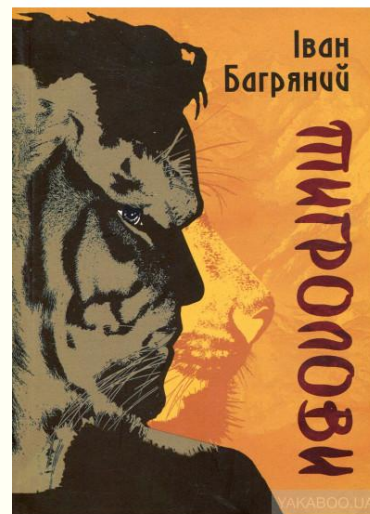
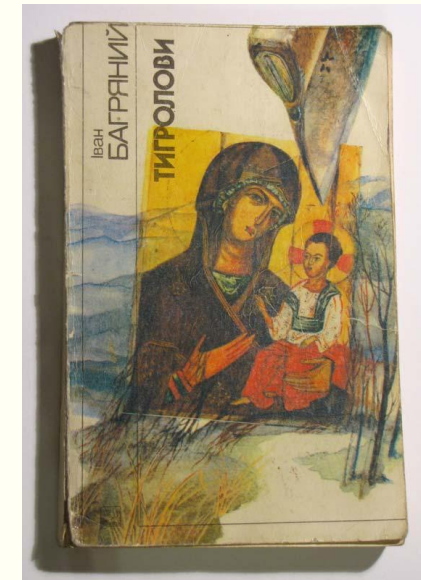
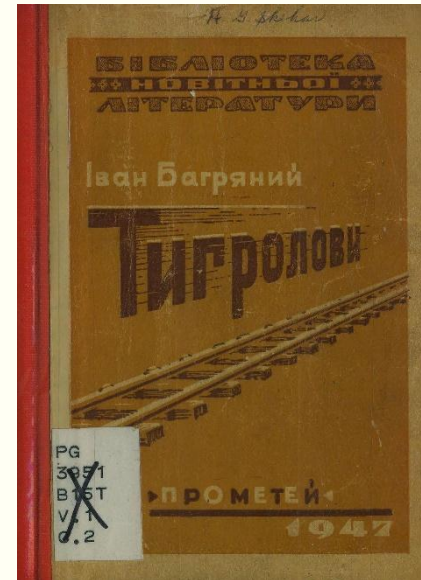
За часів Другої світової війни письменник вийшов на контакт з українським визвольним рухом. Позитивного ставлення деяких націоналістів до фашистів як альтернативи більшовикам Багряний не підтримував. У воєнний час письменник переїхав на Галичину, де писав для УПА пропагандистські антифашистські листівки, складав тексти сатиричних і бойових пісень.

У процесі наближення до регіону фронту письменник переїжджає до Австрії, потім до Німеччини. Дружина з дітьми залишилася в Охтирці. В еміграції письменник **одружується вдруге на Галіні Тригуб**, уродженці Тернопільщини. У пари народилося двоє дітей - **син Нестор і донька Роксолана**. Виховані в різних умовах, діти неоднакову оцінку дають життю і творчості свого знаменитого батька.

Життєвий і творчий шлях митця

1944 року Іван Багряний написав один із найталановитіших творів — роман «Звіролови» (згодом відомий як «Тигролови»).

Життєвий і творчий шлях митця

1945 року Багрянний емігрував до Німеччини. Як свідчить у «Листах до приятелів» Юрій Лавріненко, «в еміграції теж не було свободи. Не менш, ніж заборонами, перешкоджала гітлерівська Німеччина сформуванню політичної еміграції усілякими «розенбергівськими штабами», в яких псувалися та компромітувалися і дуже пристойні люди. Багрянний пішов на Захід і в еміграцію через «оунівське підпілля».

Життєвий і творчий шлях митця

Іван Багряний написав брошуру — програмний для нього памфлет «**Чому я не хочу вертатись до СРСР?**», де виклав політичну декларацію національної гідності й прав людини, яка пережила примусову репатріацію, насильство, тортури, приниження як колишній в'язень, остарбайтер, полонений, позбавлений власного імені. Він логічно обґрунтував закономірність еміграції з Радянського Союзу — батьківщини-мачухи, котра пішла на геноцид проти власного народу.

1948 року Багряний заснував Українську революційно-демократичну партію (УРДП) і відтоді цілих 17 років — до самої смерті редагував газету «Українські вісті». Письменник був головою Виконавчого органу Української Національної Ради і заступником президента УНР.

Життєвий і творчий шлях митця

На 58-му році життя, 25 серпня 1963 року, письменник помер, похований на кладовищі в Новому Ульмі. Рідні та друзі на могилі Багряного зробили напис "Ми є. Були. І будемо ми. Й Вітчизна наша з нами". Саме ця фраза за життя була девізом літератора.

Увічнення пам'яті Івана Багряного

У 1965 році на могилі письменника встановлено пам'ятник авторства скульптора Леоніда Молодожанина;

у 1996 році засновані Фонд імені Івана Багряного та літературна премія імені письменника;

25 вересня 2007 року Національний банк України випустив ювілейну монету номіналом в 2 гривні в серії "Видатні особистості України" із зображенням Івана Багряного;

на районному будинку культури в Охтирці встановлено меморіальну дошку на честь Івана Багряного.

Премії

- **1963 року** філія Об'єднання демократичної української молоді (ОДУМ) в Чикаго розпочала акцію за надання Нобелівської премії Іванові Багряному, але його несподівана смерть перешкодила офіційному висуненню на цю нагороду .
- **1992 року** постановою Кабінету Міністрів України Іванові Багряному посмертно присудили Державну премію України імені Тараса Шевченка за романи «Сад Гетсиманський» і «Тигролови».

Теми творчості Івана Багряного

- Викриття системи більшовицького терору.
- Показ жорстоких і підступних методів роботи каральних органів.
- Розвінчання більшовицької системи господарювання і знуцання з людей.
- Розповідь про страждання українського народу у більшовицькому «раю».
- Безкомпромісне і аргументоване викриття російського великодержавного шовінізму.
- Звернення до історії і боротьба проти Росії.
- Змалювання долі української людини у вирі Другої світової війни.
- Віра в перемогу добра над злом.

Джерела:

- Українське слово. Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст. – К., 1994 р.
- Д.Нитченко. Фрагменти із життя І. Багряного. – Полтава, 1993 р. – 300 с.
- 8. Турута Т. Вивчення творчості І. Багряного в школі. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. – 80 с.
- Світлина з мережі Інтернет.